UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Septuagesimusq[ui]nt[us] ar. de vitio eo[rum] acidie. De q[ui]nq[ue] nobis imita[n]dis in formica. De malis q[...] operatur acidia. De xv. specieb[us] acidie. De tepiditate. De mollitie. De ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

et coꝝ ignis eſt. cui debet dici a ſapiente caſtiſſimo. Noli me tangere. ſicut pater in exemplo ſupra poſito de beato Lodoico: qui matrem noluit deoſculari. ad hoc. xxxii. diſt. hoſpitiolum. vbi dicit Hieron. Si bonum eſt mulierẽ nõ tangere: ergo malum eſt tangere. ⁊. xxxii. q. v. nec ſolo. De tactibus impudicis in ſe retigi. s. in iſta. ii. parte. in expoſitione threnorum. in. ii. ar. in. §. plura ergo. ꝟ. eſt autez. cũ ver. ſe. ¶ Alia occaſio eſt videre vel ſentire alios pariter cõmiſceri. quia ex hoc icitatur natura corrupta ad libidinem. Unde concilium toletanũ. Procliuis eſt ad voluptatẽ et imitatrix natura vitiorum. xxx. q. iii. c. ii. Non expedit caſtis habitare cum cõiugatis. Pro omibus iſtis corruptionibus mentalibus ⁊ ſenſuum dicebat ſanctus Baſilius. Mulierem non cognoui: ⁊ virgo non ſum. quia vera pudicitia nõ ſolum eſt in corpore: ſed in animo potius ⁊ ſenſibus. xxxii. q. v. per prima. xvi. c.

¶ Articulus. lxxiiii. A

Xpeditis preuaricationibus aliquorum religioſorum in tribus ſubſtantialibus que promittunt ſez in paupertate/ obediẽtia/ ⁊ caſtitate. et hec pleniſſime pro eoꝝ ſalute. ad alia eorum vitia etiam in quibus hodie participant cum aliis hmõi hominibus accedamus. Unde ⁊ eorum aliud vitio ſum cõmuniter eſt ambitio. Nam iſto carnali tempore religioſi quidam magis ſunt ambitioſi ad ſcientiam honores et gloriã hui⁹ mũdi: ꝙ alii ſeculares. Nã et per ſe et ꝑ amicos conſanguineos ſuos intus et extra ordinem honores ⁊ ſtudia (vt preſint) procurant: ⁊ precibus et encenniis ex frequenter minis et terroribus ⁊ malitiis et cauillationibus. Nam ⁊ cõmuniter ad nullum aliũ finem ſtudent multi ex eis (ſicut experiẽtia manifeſtat) niſi vt poſſint fratribus dñari: ⁊ in ordine et extra ordinẽ exaltari. Un̄ nec cõiter vacãt ſtudio diligẽter: ⁊ cõiter parũ ſciũt. q: nõ diligũt ſcientiã: q̄ eſt donũ ſpũſſancti. Eſa. xi. ꝑpter eius finem debitum. vt deum melius cognoſcant: ⁊ ei ſeruiant et proximo. ſed vt ex ea potius apparenti ꝙ exiſtẽti honores et exemptiones ⁊ diuitias cõſequant̃. ſicut oculate videmus. Magnitudo huius peccati ambitionis cognoſcitur per penas pro eo inflictas. Chore em̄ cum multis leuitis de maioribus igne diuino ſuccenſi ſunt: q: ſacerdotium rapere voluerunt. Numeri. xvi. vii. q. i. deniqz. Item Dathan ⁊ Abiron: q: inuiderũt Moyſi de ducatu: terra abſorbuit. ſicut ibidẽ legitur. et ex̄ de elec. licet. Itez Ozia rex lepra percuſſus eſt: q: ſacerdotiũ occupare voluit. iiii. Reg. xv. ⁊. ii. Paral. xxvi. ii. q. vii. §. itez cũ Balaã ver. ſicut ergo. ¶ Et propter hoc cõmittit̃ ſimonia. Omnis em̄ ambitioſus in ſimoniam tendit. ii. Machab. iiii. Ambiebat Iaſon frater Onie ſummũ ſacerdotiũ adito rege promittens argenti talenta trecenta octoginta ⁊c. Iſtud fuit peccatum primum luciferi ambientis ſedem equalem deo. Eſa. xiiii. de peni. di. ii. principiũ. cum. §. pce. Bern̄. Quanti vſqz hodie feda ſequũtur veſtigia: immo ꝙ pauci euadunt quibus libido dominãdi non dominet̃ quam ſequimini miſeri? Nonne iſte eſt mons in quẽ aſcẽdit angelus: ⁊ factus eſt diabolus? Item Bern̄. Ambitio ſubtile malum. ſecretum virus. peſtis occulta. doli artifex. mater hypocriſis. liuoris parens. vitiorum origo. criminum fomes. virtutum erugo. tinea ſanctitatis. cordiũ occecatrix. ex remediis morbos creans. Hoc peccatũ diſſuadet apoſtolus ad Hebre. v. Nec quiſꝙ (inquit) ſumit ſibi honorem: ſed qui vocatur a deo tamꝙ Aaron. viii. q. i. In ſcripturis. ex̄ de elec. qualiter. Sic vocatus Nicola⁹. ſic ſanctus Ambroſius. ſic ſanctus Seuerus. lxi. diſ. §. his oibus. ſic Matthias. Actuũ. i. xxvi. q. ii. nõ exẽplo. ſic Joſue Joſue. i. viii. q. i. moyſes. Quoniam etiam quos canonica electio et concors vocat: deus vocare preſumitur. viii. q. i. licz ergo. i. q. i. ordinationes. c. ſiquis neqz. Sed hodie canonica electio facta eſt diabolica. Plures: em̄ ſunt in ecclesia qui eliguntur a diabolo: ꝙ a deo. ⁊ qui non per gratiam dei: ſed per gratiã hoim electi ſunt permittente deo. i. q. i. ſiquis neqz. ⁊. c. nullus itaqz. viii. q. i. audacter. Unde non deberent tales ꝑlati ponere in literis ſuis/ gra dei. ſz gratia hoim et dei furoris electos. Oſee. xiii. Dabo tibi regem in furore. Spũs mendax aſcendit in cor elatum ⁊ altum. iii. Regum. xxii. ⁊ dicit. Aſcende in Ramoth galaad. Ramoth interpretatur excelſum ſignum. ⁊ ſignificat dignitatem. cui⁹ appetit⁹ eſt certũ ſignũ reprobationis. q: ſcḋm Greg. quicũqz deſiderauerit primaturã in terra: inueniet cõfuſionem in celo. Nec inter ſeruos chriſti cõputabitur: qui de primatu tractauerit. xl. diſtic. quicũqz. al's eſt ſub. c. multi. Galaad interpretat̃ tranſmigrantes teſtes. q: ibi fit tranſmigratio de bonitate in iniquitatem. pſ. x. Tranſmigra in montẽ ſicut paſſer. q: honores poti⁹ detegunt ſcḋm Archid. ꝙ mutant mores. ſicut pz in Saule an̄ regnũ humili/ poſt ſuperbo. i. Reg. xv. Greg. Supbus toties ad culpã apoſtaſie dilabit̃: quoties preeſſe hoibus delectatur. Chry. O prelate: tãto igit̃ ſubmittis caput oneri. Sed quem cõtigerit ſaluari de iis qui principant̃ in tãtis ruinis ⁊ tanta pigritia? video tamẽ currentes et ſpõte ſe proiicientes in pericula. Nũeri. xxv. Tolle cũctos principes populi: et ſuſpende eos contra ſolem. vbi Greg. Hec ſi hoies cogitarent: principatus nõ ambirent. ſufficit em̄ ꝑ peccatis propriis argui et reddere rationẽ. quid neceſſe eſt ꝑ peccatis ppl'i oſtẽtari cõtra ſolẽ? Fugit chriſtus in montẽ quũ vellent eũ facere regẽ. Joã. vi. Greg. Rex fieri noluit: ad crucis vero patibulũ ſpõte venit. Oblatam gloriã culminis fugit. penaz probroſe mortis appetiit. vt mẽbra eius diſcerẽt fauores mũdi fugere: terrores minime timere. Contra ambitioſos. i. q. i. pricipat⁹. ⁊. c. nullus itaqz. vbi de hoc. ⁊. q. vi. c. vlti. vbi de hoc. ⁊. q. vii. ſancim⁹. lxi. diſt. miramur. viii. q. i. in ſcripturis. ⁊. c. qui epiſcopatũ. ex̄ de preben. q: intantum. ex̄ de reſcrip. q: per ambitioſaz. lib. vi. de elec. auaritie. in prin. lib. vi. ⁊. c. quorũdam. quod c. expreſſe loquit̃ de ambitiõe religioſoꝝ. Cito me de hoc vitio expediui: q: que hic de hoc ſcripſi ⁊ plura alia pertractaui ſupra in prima parte. §. cum vero eccleſia. ver. habet cupido glorie. in ar. lxii. Itez in iſta. ii. parte in. ii. c. thre. in §. quõ. ver. iuxta tropologiã. in ar. v.

¶ Articulus. lxxv. A

Ccultum aliud vitium religioſorũ noſtri tẽporis propriũz acidia eſt. que definitur a Damaſceno/ afflictio ſiue triſtitia aggrauãs. Et hec eſt infirmitas religioſoꝝ quorundam q̄ deſignati ſunt in Helia. de quo dr. iii. Regũ. xix. ꝙ quũ fugeret a facie Jezabel: in deſerto proiecit ſe ad vmbrã iuniperi: et petiit aie ſue vt moreret̃ tedio affect⁹. Scḋm Joan. caſſ. in lib. de acidia. Acidia dr: tediũ vel anxietas cordis. Cõtra tales acidioſos ſunt exẽpla de ſole peragente cõtinue curſum ſuũ ab oriẽte in occidẽtẽ: qui remunerationẽ quaſi ſui laboris nõ expectat. Eccl's. i. Oritur ⁊ occidit ſol. Augu. Indecẽs eſt chriſtiano ſi radius ſolis eum in lecto inueniat. Poſſet em̄ dicere ſol ſi loqui poſſet: Amplius laboraui ꝙ tu: ⁊ tamẽ iam ſurrexi. ⁊ tu adhuc dormis. De herbis creſcẽtibus: que impedimẽtũ hñt caloris et frigoris. Mat. vi. cõſiderate lilia ⁊c. ¶ B Item de formica. Prouerb. vi. Uade ad formicam o piger. Ubi quinqz notabilia et exemplaria ſunt de ea. ſcz ꝙ a paruo animali doceat̃ hõ. ar. xxiiii. q. iii. ſi habes. Scḋm/ ꝙ ꝑ multos curſus ⁊ diſcurſus q̄rit cibũ ſuũ. et hõ eſt remiſſus in q̄rendo cibo aie ſue: et corpis etiã frequẽter. ꝯ quos pſ. cxxv. Euntes ibant et flebant mittentes ſemina ſua. Eccl's. xi. Mane ſemina ſemẽ tuũ: ⁊ veſpere nõ ceſſet man⁹ tua. Tertium/ ꝙ non hz ducem quẽ ſequat̃: ⁊ qui puniat negligentiã eius. homo vero hz. vii. q. i. ſciſcitaris. Quartũ eſt/ ꝙ purum granũ eligit. et homo ſpurcius. Prouerbio. xvi. Os ſtultoruz diſſimile erit. Quintũ/ ꝙ formica adeo ſe

Margin notes:
Religioſoꝝ ambitio.
Acidia
In formica q̄d' cõſiderandum.

onerat ꝙ minor videtur ſuo onere: ⁊ homo vix pro anima paruũ laborare poteſt. qui ſi vellet: multo plus poſſet facere ꝙ credat. ad. hoc. xlvij. diſt. oēs huius ſeculi. Itē de apecũ tanta ſolicitudine aluearia fabricante. de conſe. di. v. nunꝗ. Item labor agricolarũ/ mercatorũ/ artificũ/ militum/ nautarum. qui tot labores pro corporibus perferunt. ⁊ tamen pro regno celeſti vix modicum poſſumus laborare. p:c. c. omes. Aug. O ſi poſſemus excitare homines: ⁊ cum ipſis pariter excitari: vt tales eſſemus amatores vite permanentis: quales ſunt homines vite fugientis. Quidam patrum videns meretricẽ ornatam: ait. Ignoſce mihi omnipotens deus: quia meretricis huius ornatus pro mundo ſuperauit totius vite mee induſtrie ornamenta. Abbas Pambo videns aliam meretricẽ in Alexandria: fleuit. ⁊ ait querentibus quare fleret. Due ſunt cauſe. vna de perditione illius anime. alia/ q: non habeo tale ſtudium placẽdi deo: quale habet iſta vt placeat hominibus. ❡ Itē exempla ſanctorũ. Dauid ait. pſ. lxxxv. Pauper ſũ ego: ⁊ in laboribus a iuuẽtute mea. Prouer. vltimo. Panẽ ocioſa non comedit. Exemplum de chriſto Jo. iiij. Fatigatus ex itinere ⁊c. Ber. Quãdiu vixero: memor ero laborum quos chriſtus ſuſtinuit in predicando. fatigationum in diſcurrẽdo. Luce. viij. tentationũ in ieiunando. Mat. iiij. ⁊ Luc. iiij. vigiliarũ in orando. Mat. xij. et. xiiij. ⁊ Luc. vj. lachrymarum in cõpatiendo. Luc. xix. Recordabor etiam dolorum/ conuiciorum/ ſputorum/ colaphorum. Mat. xxvj. ſubſannationũ/ exprobrationũ/ clauorũ/ ⁊ ſimiliũ. alioquin requiretur a me ſanguis iuſtus qui effuſus eſt ſuper terram. Unde ⁊ dicebat pſ. ix. Tu ſolus laborem ⁊ dolorem cõſideras. Job. v. Homo naſcitur ad laborem. vbi Ber. Homo ad laborem natus ſi laborẽ refugit: nec facit ad quod natus eſt: ad quod venit in mũdum: quid reſpondebit ei qui miſit eum: qui inſtituit vt laboret? ❡ E Contra non laborãtes. pſ. lxxij. In labore hominum non ſunt. vbi Ber. Sint neceſſe eſt in labore demonum. qui in labore hominum non fuerunt. de pe. diſti. j. ſerpẽs. Requiſitus Arſenius in quo cõſideret. reſpõdit. in eo quod homines fugi: aliqñ diu tacui: fleui: potiſſime in hoc gaudeo: q: manibꝰ. laboraui cũ Paulo Ephe. iiij. de conſe. diſt. v. nunꝗ. ❡ De noſtra dña legitur Luce. j. abijt in montana cum feſtinatione Geneſ. xviij. Feſtinauit Abraam ⁊c. Orig. Senex currit: Sara accelerat. puer feſtinat. nullus piger inuenitur in domo ſapiẽtis. Ex chriſtꝰ zacheo. Luc. xix. Feſtinãs deſcẽde. Hiero. ſuper illud Ezechiel. xvj. Hec fuit iniquitas ſodome ⁊c. Semper inquit aliquid eſt faciendũ: ne ager noſtri pectoris manu ceſſante malarũ cogitationũ ſentibus occupetur. Eccli. vij. Non oderis laborioſa opa. Ruſticatio a deo data fuit qñ Ade dixit Geñ. iij. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo, vel qñ poſitus fuit in paradiſũ vt operaretur. Geñ. ij. Eccſ. ix. Qđcunqȝ pot manus tua inſtãter operare ⁊c. ij. Theſſa. iij. Si quis nõ vult operari: nõ mãducet. ij. ad Timo. iiij. In oibus labora. Galat. vj. Bonum faciẽtes nõ deficiamus. Apoc. iij. Utinã eſſes frigidus aut calidus. ſed q: tepidus es ⁊c. vbi dicit interlinearis gloſ. ꝙ maior ſpes eſt de frigidis ꝙ̃ de tepidis: q: tepidi quamdã fiduciã ⁊ ſecuritatẽ accipiũt de eo ꝙ aliqđ boni agũt. ⁊ ideo ſe nõ corrigũt ſicut in religioſis apparet: qui cõiter poſtꝗ̃ ſunt tepefacti: ſunt incorrigibiles. q: tenẽt ſe ⁊ reputãt. Sed tales euomuntur ab ore dei: qñ in deteriora ꝑcipitantur: vel impenitẽtes moriuntur. De hoc per Jo. caſſ. coll. iiij. Danielis de hoc. j. e. §. ver. ꝯ iſtã. De hac tepiditate dicit Hiero. Sola eſt q̃ ſolet deo vomitũ ꝓuocare. Luc. xiij. de ficulnea nõ reddẽte fructũ dr. Succide illã. Mat. xxv. Tollite ab eo. ſ. pigro talentum ⁊c. Mat. iij. ⁊. vij. Luc. iij. Ois arbor que nõ facit fructum: ſuccidetur ⁊ in ignẽ mittetur. ex de deci. Quis. Rabanꝰ. Si ſterilitas in igne mittetur rapacitas quid meretur? Job. xl. Circũdant eum ſalices de torrẽte. i. infructuoſi faciũt vmbram diabolo: ſub qua requieſcit. Jud. j. de Adonibezech qui amputauit. lxx. regibus manuũ ⁊ pedũ ſummitates.

Adonibezech qui dicitur dñs nutans vel dñs fulgurans: vel dñs egeſtatis vel vani contemptus: eſt diabolus qui amputat hominibꝰ (qui ſe deberent regere) ſummitates pedum ⁊ manuũ: vt laborare non poſſint. In domũ vacantem intrat diabolus cũ ſeptem ſpiritibus nequioribus ſe. Mat. xij. Luc. xj. Job. xxvj. Qui extendit aquilonẽ ſcȝ diabolum ſuper vacuũ. i. cor ocioſum vacuũ bono. et dormit in ſecreto thalami id eſt hominis ocioſi vani ⁊ infructiferi Job. xl. Prouer. xx. Propter frigus piger arare noluit. mẽdicabit ergo eſtate: ⁊ nõ dabitur ei. ⁊ Prouer. x. Egeſtatem operata eſt manus remiſſa ⁊c. Ex. xxviij. Qui operatur terram ſuã: ſaturabitur panibus. Qui ſectatur ociũ: replebitur egeſtate. ex. xxiiij. Uſqȝ quo piger dormis? vſqȝ quo de ſomno conſurges? Paruũ inquã dormies. modicũ dormitabis paucillum manus cõſeres vt quieſcas: ⁊ veniet tibi quaſi curſor egeſtas tua. et mendicitas quaſi vir armatus. Et loquitur de egeſtate ⁊ mendicitate perpetua gehennali. in qua tales acidioſi famẽ patientur vt canes ſm Dauid pſ. lviij. Job. xviij. Attenuetur fame robur eius: inedia inuadat coſtas eius. Prouerb. xxiiij. Per agrum hominis pigri tranſiui: ⁊ ecce totum repleuerant vrtice. tentationes ſcilicet carnales pungentes. Eccſ. x. In pigritijs humiliabitur contignatio. cõtignatio eſt lignorũ coniunctio que fit in inferiori parte tecti. quã piger ex pigritia pmittit humiliari ⁊ deſtrui. Hoc eſt proprium pigri: non ſubuenire periculis in tẽpore opportuno. Eccli. xxij. In lapide luteo lapidatus eſt piger. ⁊ oẽs loquẽtur ſuꝑ aſpernationem illius. De ſtercore boũ lapidatus eſt piger. et omnis qui tetigerit eum excutiet manus. Deſideria occidunt pigrum. Prouer. xxj. q: acidioſus affligitur ſpirituali paralyſi: deſignatus per puerum paralyticum iacentem in domo centurionis. qui male torquetur: q: quieſcendo torq̃retur. ſed qui torquetur laborando: bene torquetur. quia vtiliter. Mat. viij. Geñ. iij. Maledicta terra i opere tuo. in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vite tue. ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi. Berñ. Hec eſt maledictio Ade: vt in terra laboris noſtri ⁊ in agro cordis ⁊ corporis noſtri noxia ⁊ inutilia gratuito paſſimqȝ ꝑueniant. vtilia vero ⁊ neceſſaria cum labore. Si ſpiritus remiſſus fuerit: caroqȝ aduerſus ſpiritũ concupiſcit: quotidie aliquid ſuper ipſum apponit. Prouer. xij. Manus remiſſa tributis ſeruiet manus fortium dominabitur. Ibidem. Qui operatur terram ſuam: ſatiabitur panibus: qui autem ſectatur otium ſtultiſſimus eſt. Cañ. ij. Tempus putationis aduenit. Berñ. Quis ita ad vnguem omnia a ſe ſuperflua reſecauit: vt nihil ſe habere putet putatione dignũ? Credite mihi ⁊ putata repullulant: ⁊ effugata redeũt: ⁊ reaccẽduntur extincta: et excitantur ſopita. Parum eſt ergo ſemel putaſſe. ſepe putandum eſt. immo ſi fieri poſſet/ ſemꝑ quia ſemper quod putari oporteat: ſi non diſſimulas: inuenis. Quantumlibet in corpore manens profeceris erras: ſi vitia credas emortua ⁊ non magis oppreſſa. Uelis nolis inter fines tuos habitat Jebuſeus. id eſt conculcatio. xj. q. iij. nolite. Judi. j. Subiugari poteſt: ſed non exterminari. Unde in tanto diſcrimine conſilium eſt: obſeruare diligenter: ⁊ mox vt renaſcentium vitiorum capita apparebũt: prompta ſeueritate abſcindere. quod ſine ingenti labore non fit. Matthei. xxv. dicitur de pigro. Tollite ab eo talentum. Luc. xix. Auferte ab illo ſcilicet pigro miſericordiã ⁊c. Jo. xiiij. Quomodo diligit me ⁊c. Greg. Nunꝗ̃ eſt amor dei otioſus. operatur eñi magna ſi eſt. ſi autem operari renuit: amor non eſt. ❡ Acidia nedũ priuat gratia: ſed ⁊ fructu ſcȝ gloria. Berñ. Citiꝰ me priuares amara mors vita: ꝙ̃ fructu gratie. nam vita ſine fructu mors. Deinde duplex malum paratur ligno infructuoſo ſecuris ⁊ ignis. Matthei. iij. ⁊ Luc. iij. Regnum celorum vim patitur. Matthei. xj. vbi gloſ. Grandis violentia eſt in terra naſci. et celum rapere ⁊ habere per virtutẽ. quod per naturam non poſſumus. Gregorius. Nemo in hoc vite itinere torpeat: ne in patria locum perdat. Idem.

Juſtus ne celeſtia perdat / cauet: et ne inanis ab opere dies eat. Acidioſus tēpus ꝑdit quod precioſuꝫ eſt. Bern. Non parū eſtimes tempus quod in factis vel dictis otioſis expenditur. volat enim verbum irreuocabile. volat tēpus irremediabile. nec auertit inſipiens q̄d amittat. Idē Nihil precioſius tempore. ſed heu nihil vili⁹ hodie reputatur. Idem. Tempus tibi impēſum requiretur qualiter ſit expenſum. ⁊ ſicut capill⁹ nō perit de capite: ita nec momentum peribit de tēpore. pſ. lxxiiij. Quum accepero tēpus: ego iuſtitias iudicabo ⁊c. Thre. j. Vocauit aduerſuꝫ me tp̄s. Jo. caſ. in. x. li. de acidia. ait. Acidia affinis eſt triſtitie: ac ſolitarijs mag' experta infeſtior hoſtis ac frequēs: maxime circa horam nonā monachū inquietās. vt q̄dam febris ingruens tēpore preſtituto ardentiſſimos eſtus acceſſionum ſuarū ſolitis ac ſtatutis horis anime inferens egrotanti. Et deniq; nōnulli ſenum hunc eſſe pronuntiāt meridianuꝫ demonē. pſ. xc. A demonio meridiano. q̄ quū miſerabilē obſederit mentē: horrorem loci / celle faſtidiū / fratrū quoq; qui cum eo vel eminus cōmorantur tanq̄ negligentium ac minus ſpiritualiū aſpernationē gignit atq; contemptū. Ad omne quoq; opus facit deſidem atq; inertem. Non eñ in cellula reſidere: non operam ſinit impendere lectioni. nihilq; ſe proficere ſine tēpore in ea commorans crebrius ingemiſcit. nec habere ſe fructū aliquem ſpiritualem donec fuerit illi cōſortio copulatus queritur atq; ſuſpirat. ⁊ ab omni ſe dolet ſpirituali queſtu inanem in loco vacuumq; conſiſtere: vtpote qui quum poſſet alios regere: nullum edificat. abſentia longeq; poſita monaſteria loca etiam illa magis ad profectū in vtilia deſcribit conſortia quoq; fratrum ibi ſuauia ⁊ plena conſolatione ſpirituali. depingit econtrario vniuerſa que habētur pre manibus aſpera. ⁊ non ſolum edificationē nullaꝫ eſſe in fratribus qui morantur in loco: ſed nec ipſum quidem victum corporis abſq; ingenti labore conqueri. poſtremo non poſſe in eo loco durantem deinde laſſitudine in corporis cibiq; eſuriem quinta ſextaq; hora tantam ſuſcitat: vt velut longo itinere grauiſſimoq; labore cōfectus ſibimet laſſuſq; videatur. Tum preterea huc illuc anxius circumſpectat. ⁊ fratrem ſibi quēpiam aduenire ſuſpirat. ſepiuſq; ingreditur ⁊ egreditur cellam. ac ſolem velut ad occaſum tardius properantem crebrius intuetur. Et ita quadam irrationabili mentis confuſione velut tetra repletur caligine. omniq; actu ſpirituali reddit otioſus ac vacuus. vt nulla re alia tante oppugnationis remedium q̄ viſitatione fratris cuiuſpiam ſeu ſomni ſolius beneficio poſſe exiſtimet inueniri. deinde honeſtas ideꝫ morbus ac neceſſarias ſuggerit ſalutationes fratrib⁹ exhibēdas viſitationes infirmorum vel emin⁹ vel longius poſitorū peregrinationes etiā ſanctorum ſuggerit. ⁊ ibi multas indulgentias obtineri. Quedam etiam pia ſuggerit officia ſcilicet parentes debere inquiri: ⁊ ad ſalutandum eos crebrius properari. ¶ De hoc vitio Dauid pſ. cxviij. Dormitauit anima mea pre tedio. i. pre acidia ꝓpter ſalutis. Nō corpus dixit ſed animā dormitaſſe. vere eñ ab omni contemplatione virtutū ⁊ intuitu ſpiritualium ſenſuum dormitat anima mea: que perturbationis huius telo fuerit ſauciata. ¶ Contra hunc morbū Apoſtolus ad Theſſa. in. j. epiſtola. iiij. c. Rogamus autem vos fratres vt abundetis magis: ⁊ operam detis vt quieti ſitis: et vt veſtrum negotium agatis: ⁊ operemini manibus veſtris ſicut precipimus vobis: et vt honeſte ambuletis ad eos qui foris ſunt: ⁊ nullius aliquid deſideretis. Que verba contra acidioſos exponit vtiliter Jo. caſſ. in predicto vitio de acidia ⁊ predicto loco. ⁊ poſui lati⁹ ſupra in hac pte in. §. ex quo ſponſa. ℞. Item idem in. x. li. in. ar. j. Hec eſt autem apud Egyptum ab antiquis patribus ſancita ſententia operātem monachum demone vno pulſari: otioſum vero innumeris ſpiritib⁹ infeſtari. Nil⁹ acidia eſt laſſitudo aīe q̄ tentationibus fortiter nō reſiſtit. Quod eñ eſt eſca in corpore ſano. hoc tētatio in fortiſſimia anima. Nubes ſine aq̄ vētus pſequit. ⁊ mens patiētiam non hn̄s a ſpū acidie diſſipatur. Spiritus acidie expellit monachum de loco ſuo. qui autem habet tolerantiam: cū ſilentio degit. Semper infirmorum viſitationem immittit acidia. patiēs autem contentus eſt propoſito ſuo. Acidioſus monachus in miniſterio velox mandatum reputat ſatiſfactionē ſuā. Circuitor monachus quaſi frigore in ſolitudine modicū nō quieuit. et rurſus fertur. et non faciet fructum virtutis. Oculus monachi otioſi ſemp attendit ad oſtium: et mēs eius aduentum viſitantiū meditatur. Stridorem ianua dedit: et ille protinus exiliuit. vocem audiuit et per feneſtram aſpexit. Acidioſus lectitans ſepius oſcitatur: et in ſomnū demergitur: facile confricat aciem: ⁊ manus extēdit. et oculos auertens a codice / parieteꝫ intuetur. ⁊ rurſum rediens incipit paululum legere. ⁊ aperiens vltimā partem libri verboꝝ curioſus exiſtit: et numerat quaterniones: ſupputat verſus. poſtremo complicans librū capiti ſuo ſupponit. Ordina tibimetipſi in omni tēpore menſuram: et nec primum abſcedas: donec cōſummaueris illud. et ora iugiter profunde ac fortiter. et ſpiritus acidie effugabitur abs te. ¶ Climacus in gradu. xiij. de acidia. Acidia eſt anime remiſſio / et reſolutio mentis / puſillanimitas exercitationis / odium profeſſionis / mundanoꝝ beatificatrix / dei quaſi inuiſceroſi et ſine benignitate detractrix / in pſalmodia infirmans / in oratione ferrea / in operatione manuū importune pigra / in obediētia improba. Medicus mane viſitat infirmantes. ⁊ acidia exercitatores circa mediū diem. In oratione ſtantibus neceſſaria negotia reducit ad memoriam. non preſente pſalmodia acidia non apparet. et finito canone aperti ſunt oculi. In tempore acidie apparēt violenti: qui inde ſibi inferūt et rapiunt celum. Matth. xj. Nihil eñ aliud ita ſicut acidia coronas conſiliat. In vitis patrum legitur q̄ quodā tempore abbas Antonius dum reſideret in eremo: ſpiritu tentatus acidie / cogitationibuſq; diuerſis implicatus / dicebat ad dn̄m. Domine ſaluari deſidero: ſed cogitationes varie non permittunt. Et poſt paululum ſurgens quemdam ſibi ſimilem ſuſpicit torquentem funiculum ⁊ ſurgentem et orantem. Erat enim angelus ad emendationem Antonij deſtinatus. a quo ſermonem audiuit. Et tu ita faciens Antoni ſaluaberis. Item quidam frater requiſiuit Achillam dicēs. Nulla opera facio monachi: ſed in negligentia conſtitutus comedo / bibo / dormio. Cui ſenex dixit. Curre et ſede in cella tua. ⁊ qd̄ potes fac ſine perturbatione animi. et confide in deum: quoniā qui ſedet in cella propter deum inuenitur in loco vbi eſt ſanct⁹ Antonius. Tentato fratri de acidia volenti de cella recedere et infirmos viſitare q: non poterat ieiunare / ait Arſenius. Vade manduca ⁊ bibe ⁊ dormi: ⁊ ne opereris. tantūmodo pedē tuum extra cellā non efferas. continentia eñ celle monachum ad ordinem ſolet bonoꝝ vite deducere. Alter requiſiuit abbatem Achillam dicēs. Cur ſedens in cellam meam patior acidiam? cui ſenex. Quia necdum vidiſti requiem quam ſperamus: neq; tormenta que timemus. ſi enim ea diligenter inſpiceres: etiā ſi vermibus eſſet plena cella tua vſq; ad collum: tu tamen in ipſis latens permaneres ſine acidia. Dixit quidam ſenex. Ideo non proficimus: quia menſuras proprias ignoramus. nec habemus patientiam in opere quod incipim⁹: ſed ſine labore volumus adipiſci virtutem de loco in locum. acidia turbante tranſimus ſperantes quia inueniemus locum vbi non eſt diabolus. Serapion in collatio. de. viij. vitijs. Acidie genera ſunt duo. Unum qd̄ ad ſomnum precipitat eſtuantes. Aliud qd̄ cellaꝫ deſerere ac fugere coarctat. ¶ Circa accidiam religioſoruꝫ multiplex malum inuenitur: Unum eſt q̄ quum ipſi ſint quaſi continue in colloquio cum deo: tamen oculos cordis non aperiunt: nec vident: nec audiunt quid deus eis loquitur: vel ipſi deo. Greg. Quum oramus: cū deo loq̄mur. Quū do legim⁹: loq̄tur nobis de⁹. Iteꝫ aliud. q̄ nō ꝓficiūt in ijs q̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

religioſis ſunt.immo quãto diutius in religiõe ſunt:tãto
magis diſſoluti ſunt. quod valde miſerabile ⁊ verecundũ
eſt.ſicut in ſcholis eſſe ⁊ nõ addiſcere.xij.q.ij.ſocrates.ſub
c.gloria. Item aliud.quũ ſint in ſtatu in quo non ſolum
currere ſed ⁊ volare deberent:ſicut viri cõtemplatiui . de
quibus Eſa.lx. Qui ſunt iſti qui vt nubes volant? Pigri
tamen ⁊ tardi inueniuntur:etiam illi qui ſtrenui erant in
ſeculo. Unde ſuper illud pſ.xviij. Exultauit vt gigas ad
currendam viam/ſcilicet chriſtus. Bern. Currentem nõ
apprehendit:q: ⁊ ipſe pariter non cucurrit. Item aliud
ꝙ in loco vbi maior eſt conflictus:ſecuri ⁊ ſomnolẽti effi-
ciuntur. In maiori cõflictu ſunt clauſtrales ꝙ alij. ⁊ plus
gaudet diabolꝰ qñ clauſtralis tãgit mulierẽ mala intẽtio
neꝙ de adulterio hoĩs ſecularis.ar.xl.diſ.hõ.vide qđ no.
xxvij.q.ij.inuẽta. ⁊ qđ legitur ⁊ no.xxxij.q.v.q̃ viderit. Un-
de non deberent clauſtrales eſſe ſecuri. ſed cum timore et
tremore ſalutem ſuã operari. In eis em̃ dicit Apoſtolus
ad Ephe.vj. Non eſt nobis colluctatio/ſcilicet religioſis/
aduerſus carnem ⁊ ſanguinẽ.ſubaudi tantum.ſed aduer
ſus principes et poteſtates: aduerſus mundi rectores te-
nebrarum harũ ⁊c. Item aliud ꝙ volunt eſſe otioſi vbi
non eſt locus otij.ſcilicet in agone et curſu.j.ad Corin.ix.

Accidie ſpecies multe. ⁋ Species acidie.xvj. ſunt: tepiditas / mollities/
ſomnolentia/otioſitas/dilatio/tarditas/negligẽtia/im-
perſeuerantia/remiſſio/diſſolutio/penuria/ignauia / in-
deuotio/triſtitia/tedium vite/deſperatio . ⁋ Tepiditas

Tepiditas. eſt paruus amor boni.que videt̃ eſſe radix in peccato aci-
die:⁊ origo ceterorũ que enumerata ſunt . Inde accidit ꝙ
homo fortis ⁊ ſapiens non facit decimã partem peniten-
tie quam facit vna vetula pauper ſimplex.hoc eſt propter
paruum deſideriũ boni. Bernar. Ideo multa non poſſu-
mus:q: multa nolumus. Item ibidem. Si incipis: incipe
perfecte. Si in profectu es:hoc ipſum iam perfecte age.ſi
perfectionis aliquid attigiſti:ipſum in temetipſo metire.
Si vero quis deſiderat:deſideriũ deus adimplet.pſ.xx.
Deſiderium anime eius tribuiſti ei dñe. Quis hodie dicit
cum pſ.xxxvij. Dñe ante te omne deſiderium meũ. Et ite-
rum.xli. Sicut deſiderat ceruus ad fontes aquarũ. Con-
tra iſtam tepiditatem dictum eſt Apoca.iij. Utinam eſſes
calidus aut frigidus.aut religioſus ſpiritualis/aut frigi
dus ſecularis.ſed q: tepidus es / tepefactus religioſus a
feruore cũ quo mũdum dimiſiſti.incipiã te euomere ex
ore meo . q: peior eſt ⁊ faſtidibilior cibꝰ tepefactꝰ ꝙ frigi
dus vel calidus.ſic peior religioſus tepefactꝰ ⁊ relaxatus
ꝙ ſecularis.ar.xlvij.di.quantũlibet.xij.q.j.ſcimꝰ. de pe.di.
ij.pennata.de hoc late in colla. Danielis que eſt quarta in

Mollities. libro collationũ. ⁋ Sequitur de mollitie.que eſt impatiẽ
tia rei dure. Unde Prouer.xviij. Qui mollis eſt ⁊ diſſolu
tus in opere ſuo:frater eſt ſua opera diſſipantis . Mollis
eſt qui cedit duris:⁊ tribulationibus ſuccũbit:⁊ ab opere
deſiſtit. Talis ſua opera diſſipat. Ad quam miſeriam veni
ant molles oſtẽdit Deuteronomij.xxviij. Tenera mulier
⁊ delicata que ſuper terrã ingredi non valebat:nec pedis
veſtigium figere propter mollitiem ⁊ teneritudinem ni-
miam:inuidebit viro ſuo ⁊c. Summũ remedium contra
mollitiem eſt ignis ſpiritusſancti qui lutea cõſolidat. ⁊ aſ-
ſuetudo durorũ. Bern. Rusticꝰ duros habet neruos for-

Somnolentia. tes lacertos.exercitatio fecit.ſꝫ torpore molleſcit. ⁋ Se
quitur de ſomnolentia.de qua Prouer.xix. Pigredo imit
tit ſoporem. Quod poteſt intelligi de ſopore cõtẽplatio
nis in illis qui nomine orationis palliãt ſuam pigritiam:
nolentes aliquid operari.ſicut dicũt ⁊ faciunt Begardi
de Alemãnia. ⁊ alij de Lombardia qui vocantur Apoſto-
li.de quorum numero quũ quidam veniſſet ad abbatem
Siluanum:⁊ reprehendiſſet q: fratres manibus labora-
bant.ſenex fecit eum includi in quadam cella ⁊ dari ei co
dicem ad legendũ. Hora ſolita comederunt fratres:⁊ nõ
vocauerunt illum. Quumꝙ tranſiſſet hora : reſpiciebat
ille vtrum vocaretur ad cibum. ⁊ interrogauit ſenẽ/vtrũ
fratres comediſſent:⁊ quare non vocauerant eũ. Cui ſe-
nex. Tu hõ ſpiritualis es:⁊ nõ habes neceſſe hanc eſcam
carnalem. nos aũt carnales comedimꝰ:⁊ ideo operamur.
⁊ quũ audiſſet:incepit penitere. Cui abbas. Ergo neceſ-
ſaria eſt Martha Marie. Luc.x.ex de renun.niſi.§ penſ.
Idem no.ĩ.§.ex quo ſpõſa.ꝟ.alius frater.in ar.lj. De ſom-
no corporis. Prouer.xxiiij. Uſquequo piger dormis? Ber
nar. Caue ſerue dei inquantum potes:ne ſit ſomnus non
quies laſſi/ſed ſepultura corporis ſuffocati. Eccli.xxij. Cũ
dormiente loquitur qui enarrat ſtulto ſapientiã. ⁊ in fine
orationis dicit. Quis eſt hic? Si ſtultus nõ habuiſſet vo-
luntatem dormiendi per duos dies:tamen tẽpore lectio-
nis vel ſermonis dormiret.quod immiſſione demonis fit.vt
in vitis patrum legitur de Macheto.qui a domino hanc
gratiam impetrauit:vt quotquot diebus ac noctibus ſpi
ritualis collatio ageretur:nunꝙ dormiret. Siꝙs vero de-
tractionis verbũ ſeu otioſum tentaſſet in fratre:in ſomnũ
protinꝰ ꝯcidebat.vt narrat Io.caſſ.in.v.li.de gaſtrimar
gia. De hoc ſomno venit multiplex malum. Iudi.iiij. ⁊ de
Syſara qui dormiens occiſus eſt. ⁊ eodem.xvj.de Samſo
ne qui obdormiuit inter genua Dalile:et exoculatus eſt.
Item in libro Iudith que occidit holofernẽ dormientem
Iudith.xiij. Et Iſboſeth dormiendo decapitatꝰ eſt.ij. Re-
gum.iiij. Ad hoc vt debito modo dormias neceſſarius eſt
labor diſcretus. Eccl's.v. Dulcis eſt ſomnus operanti ſiue
parũ ſiue multũ comedat. Et ſobriꝰ cibꝰ ⁊ potus eſt cuſto
dia ſenſuũ tuorum. Bern. Sobrium cibum / ſobrium ſen-
ſum/ſobrius ſequit̃ ſomnus. Eſt autem alter ſomnus dul
cis contemplantium. De quo Hiere.xxxj. Somnus meus
dulcis mihi. Talis ſponſus prohibet excitari. Cañ.iij. Ad
iuro vos filie hieruſalẽ. ⁊.j. Ne ſuſcitetis neꝙ euigilare fa
ciatis dilectam:donec ipſa velit. De hoc etiam ſomno Ge
ne.ij. Immiſit ergo dñs deus ſoporem in Adam:quũ ob-
dormiuiſſet. Unde ſuper Cañ. Bern. Iſte ſopor raptꝰ fuit
de pe.diſtin.ij.§.romanos.ꝟ.adam. Unde dicit ibi. Mihi
videtur incommutabilis veritatis intuitum et abyſſum
diuine ſapientie corporis excedens ſenſibus obdormiſſe
quod ex verbis eius conijci poteſt : dum tanꝙ ebrius de
cella vinaria veniens ⁊ eructans magnum pietatis ſacra
mentum quod tanto poſt in chriſto et eccleſia apoſtolus
commendauit.ad Ephe.v. Hoc nunc (inquit) os ex oſſi-
bus meis ⁊c.xxxv.q.x. fraternitatis.ex de biga. debitum.
⁋ De otio. Prouerbiorũ.xij. Qui ſectatur otium:ſtultiſſi- Otium.
mus eſt . Stultus quidem quia futuram vitam non pre-
uidet: ⁊ preſentẽ negligit . Stultior: quia hoſtibus et de-
monibus ſe exponit. Stultiſſimus quia hoſtes ſuos nutrit
quia otio vitia nutrimur ⁊ impinguantur:ſicut ſolent in
otio impinguari . De primo/Eccleſiaſtici.xx. Melior eſt
canis viuus leone mortuo. Leo mortuus eſt aliquis ma-
gnus otioſus : cui preualet canis viuus id eſt aliquis vi-
uus ſtrenuus et operans . Nec ſolum mortuus eſt otio-
ſus:ſed bis mortuus quia in corpore ⁊ in anima. Unde in
canonica Iude.ij.capi. Arbores autũnales infructuoſe
bis mortue. De ſecundo Threñ.iij. Tetendit arcũ ſuum
⁊ poſuit me ſicut ſignum ad ſagittam. Otioſus enim eſt
quaſi ſignum ad ſagittam.quia poteſt vndiꝙ a demoni-
bus ſagittari . Eſt enim velut caſtrum ſine muro . Unde
Ezechie.xxxviij. Aſcendam ad terram abſꝙ muro. verbũ
eſt diaboli. Ueniam (inquit) ad quieſcẽtes habitanteſꝙ
ſecure. Homo bene occupatus/eſt velut caſtrum clauſum
Auguſti. Non facile capitur a tẽtatione:qui bono vacat
exercitio . Otioſus non tantum vni hoſti : ſed pluribus
expoſitus eſt. vt dixi ſupra de acidia . De tertio/ Bernar.
Omnium tentationum ⁊ cogitationum malarum ⁊ inu
tilium ſentina eſt otium:quia omnes ſordes luxurie ver-
boſitatis et nugarum necnon et curioſitatis et ſuperbie
recipit. De luxuria exemplum in Dauid.qui poſtꝙ fuit
in pace ab hoſtibus : cum Berſabee adulterauit.ij. Re-
gum.xj.de peniten.diſtinc.ij.§.opponitur .ver. numquid
Dauid . Et de Salomone fornicante et idololatrante in
otio.iij. Regum.xj.xxxij.q.iiij.ſalomon. ⁋ De verboſitate

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

⁊ curioſitate.j.ad Timo.v.Adoleſcentiores viduas deui-
Otioſitas. ta ⁊c. De nugis. Bern. Otioſitas mater nugarū: nouerca
virtutum. ⁊ q; otioſus locū facit diabolo in ſe: ideo omni
loco eſt indignus preter ꝙ inferno. In celo eñi nō recipie-
tur. celum eñi merces tantū erit operarioꝝ. Mat.xx. Uo-
ca operarios ⁊ redde illis mercedem. Nec in paradiſo ter
reſtri. Gen.ij. Tulit ergo deus hoiem: ⁊ poſuit eum in pa-
radiſo voluptatis: vt operaret̄ ⁊ cuſtodiret illum. In pur
gatorio non. Unde in pſ.lxxij. In labore hoim nō ſunt ⁊c.
Et ideo non cum hominibus flagellabunt̄ in purgatorio
ſed cum demonibus in inferno. Multā malitiam docuit
otioſitas. Eccli.xxxiij. Frater Egidius ſocius beati Frā-
ciſci dicebat ꝙ ocioſus amittit hunc mundū ⁊ alium: non
fructificādo ſibi nec alijs. Impoſſibile eſt virtutes acq̄ri
ſine ſolicitudine ⁊ labore. Juuenis qui laborē recuſat: re-
gnum celorū recuſat. Si ſolicitudo non prodeſt: negligē-
tia nō nocet.ij.q.v.quāto.ex̄ de poſtu.pre.ca.j.§.nos ergo
Quia ſicut bonū non prodeſt: malum non nocet. Sicut
otioſitas mala eſt via ad infernū: ita otioſitas ⁊ q̄es ſan-
cta eſt via ad celū. De quo otio ſanctus Aug. Otium ſan
ctum querit charitas veritatis.i.cōtemplationis. Nego-
tium iuſtū ſuſcipit neceſſitas charitatis.viij.q.j.qui epi-
ſcopatum. Item Egidius. Homo petit a deo bonū ſine
menſura ⁊ ſine fine: ⁊ vult ei ſeruire cum menſura ⁊ cum
fine. Qui ergo vult ſine menſura ⁊ ſine modo amari ⁊ re
munerari: debet ſine modo amare ⁊ ſine menſura ſeruire
⁊ ſine modo. Qui exfructat corpus ſuum amore altiſſimi
de bono quod facit a celo inferius premiū non requirit
aliquod. Ego poſſem dicere veraciter ꝙ qui (quod eſt le-
ue) alleuiat ſibi iugum dñi ⁊ laborem: aggrauat ſibi illud
Mat.xj. ⁊ qui id aggrauat: ſibi alleuiat. Utinā facerent
homines illud Mat.xj. etiam qđ melius eſſet corpori in
hoc mundo. corpus aūt ſentit de bonis anime. Multum
debet homo eſſe ſolicitus ad cuſtodiendū ſibi gratiā da-
tam a deo: ⁊ cum ea fideliter laborare.ij.Corin.vj.q; ſepe
amittit fructus pro folijs. ⁊ grana pro paleis. Quibuſdā
autē dat fructus: et frondes facit ei caras. quibuſdā dat
vtrūq;. Maius reputo bona data a deo conſeruare: ꝙ ac
quirere. Qui nouit acq̄rere/ſed neſcit reponere: nunquā
ditabit̄. Homo propter negligentiam ſuam perdit perfe
ctionem ſuam. Si quis eſſet pauperrimus: ⁊ diceret ei ali
quis/accōmodo tibi hanc rem vt per tres dies exfructes
eam: ⁊ per hoc habebis theſaurū infinitum. nōne iſte ſtu-
deret exfructare ſolicite illā? Res mutuata nobis a deo
eſt caro noſtra. ⁊ quaſi tres dies ſunt totum tempus vite
noſtre. Si vis ꝗ frui: ſtude lucrari. ſi eñi non laboraueris:
non quieſces. Si omnes agri ⁊ vinee huius mūdi eſſent
vnius hominis qui nō coleret: quem fructum perciperet
inde? Alius autē habēs paruam quātitatē agrorum ⁊ vi-
nearum: ⁊ bene colens: percipit inde fructus pro ſe et pro
alijs. Uerbum ironicum eſt/Ad ſpem vicini tui nō ponas
ollam ad ignem. Non eſt homo beatus ſi bonā habet vo-
luntatem: niſi bonis operibus ſtudeat eā ſequi. q; ad hoc
deus dat gratiā ſuam homini: vt ſequatur eam. Paulus.
Gratia dei ſum id quod ſum. ⁊ gratia in me vacua nō fuit
j.Cor.xv. huc vſq; frater Egidius. ¶ Sequit̄ de alia ſpe-
Dilatio. cie acidie/que eſt dilatio. que multū nocet: q; nocuit ſem
per differre paratis. q; qui non eſt hodie cras minus ap-
tus erit. De dilatione conuerſionis. Eccli.v. Non tardes
conuerti ad dominū. Sopho.j. Uox cantantis in feneſtra
coruus in ſuperliminari. Aug. Differebam de die in diem
viuere in te: ⁊ non differebam mori in memetipſo. Item
Aug. Ipſa res eſt que multos occidit: quum dicunt cras
cras: ⁊ ſubito clauditur oſtium ⁊ remanent foris cum vo
ce coruina: q; non habent gemitum columbinum. Cras
cras vox corui eſt. Eccli.xxxij. Hora ſurgēdi non te trices
id eſt alijs curis implices. Bern. Ab ore putei gehēne exi
piar: ⁊ inducias petam: ⁊ cunctabor exire? Abſcondi ignē
in ſinu meo: ⁊ exuſto iam latere/iam nudatis viſceribus/
iam ſanguine defluente/diu mihi deliberandū eſt: an ex-
pergiſcar/an excutiam/an abijciam illum. Contra talem
malam dilationem ad remanendum in peccato de pe.di.
iij. ille rex. Ille rex tantus ⁊ potens nec exiguo quidē mo-
mento manere penes ſe delicti paſſus eſt cōſcientiam: ſed
prematura confeſſione atq; imenſo dolore reddidit pec-
catum ſuo domino ⁊c. Q mora noceat. ex̄ de reg.iur. mo
ra.li.vj. Neſcimus quid erit cras. Mat.vj.xij.q.j. habebat
Actu.j. Non eſt veſtrū noſſe tempora. Bern. Quid de fu-
turo miſer tam temerarie preſumis. tanꝗ pater tēporum
momenta in tua et non magis in ſua poſuerit poteſtate?
Bern. Cōputatio dilata multa facit obliuiſci. Contra di-
lationem confeſſionis de pe.di.vij. ſed nullus. Utrū quis
teneatur ſtatim confiteri quū peccat ⁊ ſacerdotem habet
tenetur ꝙ nō. no. de pe.di.v. in ſumma. ¶ Alia ſpecies aci-
die eſt tarditas. Bern. Magna confuſio. ardentiꝰ deſide- Tarditas.
rant ſeculares ſemper vitioſa: ꝙ nos vtilia. Contra eam.
Magi ab oriente properant. Mat.ij. Et Maria cū feſti-
natione abijt in mōtana. Luc.j. Et tres Marie valde ma
ne veniunt ad monumentū. Mar. Mat. ⁊ Luc.vlt. ⁊ Jo.
xx. Et dñs non permiſit filium ſepelire patrē: ſed ꝙ ſtatim
ſequeretur eū precepit. Mat.viij. ⁊ Luc.ix. Idem de Pe-
tro ⁊ Andrea Jacobo ⁊ Joāne. Mat.iiij. ⁊ Matheꝰ ſta-
tim chriſtum ſecutus eſt. Luc.v. Mat.ix. Et Zacheꝰ feſti-
nus deſcendit de arbore. Luc.xix. Et in credēdo tarditas
increpatur. Luc.xxiiij. Adde que ſcripſi.ſ.in.§.cōmendabi-
lis.in.§.quartꝰ gradus.in ar.lxix. ⁊ qđ ſcripſi.ſ.e.§.occul-
tum aliud.ℽ.de dña legitur in iſto ar. ¶ Alia ſpecies aci- Negligentia.
die eſt negligentia. que eſt cōtraria diligentie. de qua cō-
mendatur mulier habens drachmas decem. Luc.xv. ⁊ de
qua Prouer.xxiiij. Diligenter exerce agrum tuū. quod di-
xit Herodes Mat.ij. malitioſe nobis predica. Ite ⁊ inter
gate diligenter de puero. Qui timet dñm nihil negligit.
Eccle.vij. De negligētia prelatorū ſupra in multis locis
tractaui. de qua.ix.q.iij.cū ſimus.lxxxix.di. volumus.xliij.
di. epheſijs.xl.diſt. ſi papa. ex̄ de of.or. irrefragabili.j.reſp.
vbi de hoc. de regu.c.vlt. de ſta.mo. cum ad monaſteriū.§.
penulti. vbi de hoc. de offi.archid. ea que. vbi de hoc. ex̄ de
reg.iur. ꝗuis. vbi plene de hoc. ¶ Alia filia acidie eſt im-
perſeuerantia. que eſt de illis q̄ non ducunt ad finem qđ inci- Imperſeuerantia.
piunt bonū. Nō ſic chriſtus q̄ non deſcendit de cruce. ꝗ
dicerent iudei/Deſcende: ⁊ credimus tibi. Mat.xxvij. vbi
Rabanꝰ. Si autē tūc de cruce deſcenderet inſultantibus
credens: virtutē nobis patientie non demōſtraret: ſed ex-
pectauit paululū. irriſionē ſuſtinuit. ⁊ qui de cruce deſcen
dere noluit: de ſepulcro ſurrexit. Et in.e.c. Mat. ibi. Alios
ſaluos fecit: ſeipſum non pōt ſaluum facere. Bern. Quū
ſit ipſe ſalus: ſaluatione non indiget. ſed operatur ſalutē
noſtram. nec caudam patitur deeſſe de ſacrificio veſperti
no hoſtie ſalutaris. Nam quū ſaluus eſſe non poſſit: niſi
qui perſeuerauerit vſq; in finem. Mat.x. ⁊ xxiiij. de pe.di.
ij.§. euidenter.ℽ. adhuc. et.ℽ. in bono. et.ℽ. propter. et.ℽ.
multa. ⁊.ℽ. mirandum. et.ℽ. item illud. quanto minus po
teſt eſſe ſaluator? Et Joan.iiij. Meus cibus eſt ⁊c. et poſt
vt perficiam opus eius. Eccleſiaſtici.xvij. Opus conſum
maui. ⁊ Deuterono.xxxij. Dei perfecta ſunt opera. Diabo-
lus autem inſidiatur calcaneo eius id eſt fini. Gene.iij.
Luce.xiiij. Hic homo cepit edificare: ⁊ nō potuit conſum-
mare. Bern. Eſt ſingularis filia ſummi regis perſeueran
tia. illa enim ſola eſt heres regni eterni. Item idem. Cete
re virtutes coronam regni contexunt: ſola perſeueran-
tia eam capitibus ſuperimponit. Papa Liberius. Un-
de namq; beata eſt perſeuerantia: niſi de virtute patien-
tie? vij.q.j. ſuggeſtum eſt nobis. Item illud Mathei.x. ⁊
xxiiij. Qui perſeuerauerit vſq; in finem: hic ſaluus erit.
vij.q.j. ſuggeſtum eſt nobis. de peni.diſtinct.ij.§. euiden-
ter itaq;. ver. item illud euāgelicum. ⁊ ver. multi bene. de
peniten.diſtinctio.iij. in caſſum. de peni.diſtin.iiij. in domo
vlti. colum. ibi. vnde ⁊ dominus. ⁊.c. ſi ex bono. ⁊ ex̄ de re-
nun.ca.j. Grego. Talaris tunica Joſeph perſeuerantia.
eſt. de qua Geneſis.xxxvij. Unde magdalena vidit primo

dn̄m.q: perſeuerauit ad monumētum. Joan.vlti. Unde
Greg. Contigit vt ſola eum videret: que remanſit vt q̄re-
ret. Quid prodeſt homini ieiunare/orare/ eleemoſynas
facere/corpꝰ affligere/ſentire quoqꝫ de deo magna: et nō
peruenire ad portum ſalutis? Ecce apparet aliquādo in
mari nauis formoſa magna τ noua multo theſauro ple-
na: aliquo ſibi occurrente periculo ad portum non perue
nit: ſed perit. τ quid ꝓfuit omnis multitudo illa? Et iterū
Eſt in mari quandoqꝫ nauis aliqua deformis verꝰ τ onu
ſta multo theſauro: et cum multo labore euadens maris
pericula peruenit ad portū. ſola hec cōmendabilis. Simi
le euenit in hominibus huius mūdi. Merito ergo omni
bus eſt timendum. Quāuis em̄ arbor ſit nata: non ſtatim
eſt magna. τ ſi magna: non florida. τ ſi florida: non ſtatim
producit fructus. τ ſi producit: non ſtatim ſunt magni. τ ſi
magni: non ſtatim maturi. τ ſi maturi: non ſtatim veniūt
ad os comedentis. ſed multi decidūt τ putreſcūt: τ a por-
cis τ alijs beſtijs deuorantur. Ad hec de pe. di. ij. §. hec que
de charitate. cum. c. ſe. ¶ Dixit quidā fratri Egidio. Deus
benefaciat te finire. Rn̄dit ipſe. Quid prodeſt mihi ſi re-
gnum celorū manducaſſem: niſi bene finirem? Sapiens.
Oīs laus in fine canitur. Philoſophus. Cuius finis bo-
nus eſt: ipſum quoqꝫ bonū eſt. Sapiens. Oīa in fine ꝯſer-
uantur. τ iterū. Finis non palma coronat. Multi currunt (Remiſſio.)
ſed vnus accipit brauium. j. Corin. ix. ¶ Sequitur de alia
ſpecie acidie que eſt remiſſio. quo vitio laborat: qui quoti
die deterior efficitur. Unde primo incipit ſtrenue. ſecūdo
die minꝰ. tertio nihil. Eccl'i. xxij. Filia fatua i deminoratio
ne. q: anima fatua ſemper decreſcit: ſicut iuſtorum ſemita
creſcit. Prouer. iiij. Egeſtatē operata eſt manus remiſſa
manus autem fortium diuitias parat. Prouer. x. Itē Pro
uer. xij. Manus fortiū dominabitur. que autem remiſſa
eſt: tributis ſeruiet. Hebre. xij. Remiſſas manus τ diſſolu
ta genua erigite. xlix. diſ. j. §. claudus. De prelato remiſſo (Diſſolutio.)
ex de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. penul. ¶ Sequit de
diſſolutione alia filia acidie. qua laborat qui inueniēs dif
ficultatē in ſui regimine/dimittit ſe omnino abſqꝫ guber-
natione. Prouer. xxij. Eris ſicut dormiens in medio mari
τ quaſi ſopitꝰ gubernator amiſſo clauo. Prouer. xix. Ani-
ma diſſoluta eſuriet. Hiere. xxxj. Uſqueq̄ delicijs diſſolue-
ris filia vaga: Talis diſſolutio diſſoluit hominē a vincu-
lis diuine legis. Et eſt diſſolutus ille demoniacus: de quo
legitur Luc. viij. ꝙ ruptis vinculis agebatur a demonio
in deſerto. Eccl'i. ij. Ue diſſolutis corde. Talis eſt ille para
lyticꝰ: de quo Mat. ix. Dicitur em̄ paralyſis a para quod
eſt dis/et lyſis quod eſt ſolutio/ quaſi diſſolutio. Uide in
additione. s. e. §. nunc de imūditia. §. Item Jo. caſſ. in ar.
lxiij. q: peccatum diſſoluit hominē a lege charitatis que
operari facit. q: amor otioſus non eſt ſm̄ Greg. in homil.
penteco. Et tales diſſoluti paralytici efficiuntur inſenſibi
les in anima. de qua inſenſibilitate Prouer. xxiij. Traxe-
runt me: τ ego non ſenſi. Prouer. xviij. Qui mollis τ diſſo
lutus eſt in opere ſuo: frater eſt ſua opera diſſipantis. Ex
hac ſurgit peſſima paupertas τ penuria bonorū ſpiritua
lium. Prouer. xxviij. Qui ſectatur otium: replebitur ege-
ſtate. Apocal. iij. Dicis ꝙ diues ſum τc. Et neſcis ꝙ tu es (Ignauia.)
pauper τ nudus. ¶ Sequit de ignauia. qua laborat ille
qui potius eligit in magna miſeria permanere: ꝙ aliquā-
tulum laboris ſubire. Eccl's. iiij. Stultus ꝯplicat manꝰ ſu
as. τ comedit carnes ſuas dicēs. Melior eſt pugillus cū
requie: ꝙ plena vtraqꝫ manus cū labore τ afflictione ani-
mi. ¶ Sequit de alia filia ſcꝫ de indeuotione. que eſt que (Indeuotio.)
dam ariditas ſpiritualis. pſ. cxlij. Aīa mea ſicut terra ſine
aqua tibi. τ alibi. lxxiiij. Sterilitatē aīe mee. Et Numeri.
xj. Anima noſtra arida eſt. Bern. loquens in perſona illiꝰ
qui deuotionē amiſit occaſione ſuperbie. Ab heri τ nudi-
uſtertius inuaſit me languor aīe. hebetudo inſolita. que-
dam inertia ſpūs ex ſuperbia inuenta eſt in me. Non ſapit
pſallere. non legere libros. non orare delectat. meditatio-
nes ſolitas non inuenio. Ideoqꝫ ad opus manuum piger
ad vigilias ſomnolentus: ad iram preceps: ad odiū perti
nax: lingue τ gule indulgentie ſecurior: τ obtuſior ad pre
dicationem. Heu oēs montes in circūitu viſitat dominꝰ.
ij. Reg. j. ad me autem non appropinquat. pſ. cj. Aruit cor
meum. Prouerbio. xiij. Uult τ non vult piger. ¶ Scd̄m
Joā. caſſia. in colla. iiij. Danielis de ꝯcupiſcentia carnis ac
ſpiritus/Mētis ſterilitas triplici ratione prouenit. Aut
em̄ de negligentia noſtra/aut de impugnatione diaboli
aut de diſpenſatione dn̄i ac ꝓbatione deſcendit. Et de ne-
gligentia quidē: quum vitio noſtro torpore precedēte cir
cumſpecte noſmetipſos τ remiſſius exhibētes/τ per igna
uiam τ deſidiam de noxijs cogitationibus paſcentes ter
ram cordis noſtri/ſpinas τ tribulos facimus germinare.
Gen. ij. quibus in ea pallulātibus cōſequenter efficimur
ſteriles: atqꝫ ab omni ſpirituali contemplatione ieiuni.
De impugnatione vero diaboli: quū etiā bonis nōnunꝙ
ſtudijs deditis/callida ſubtilitate mentem noſtram aduer
ſario penetrante/vel ignorantes ab optimis intentioni-
bus abſtrahimur vel inuiti. De diſpenſatione autē ac pro-
batione dei: vt pauliſper a domino derelicti/τ mentis no
ſtre infirmitatem humiliter intuentes/ſuppendente puri
tate cordis que nobis eſt illius viſitatione donata nulla-
tenus extollamur. probāteſqꝫ nos ab eo quodāmodo de-
relictos/gemitibus noſtris τ induſtria illū letitie ac pu-
ritatis ſtatū recuperare nō poſſe intelligamus. τ preteri-
tam cordis alacritatē nō noſtro ſtudio ſed illius nobis di
gnatione collatā: τ preſentē de ipſius rurſuꝫ gratia τ illu-
minatiōe eſſe poſcendā. Bonū eſt ergo nobis a dn̄o ſub-
derelinqui: ſed nō totaliter derelinqui. Unde Dauid. pſ.
cxviij. Nō me derelinquas vſqueq̄qꝫ. Quarta ratio eſt iſtiꝰ
ſterilitatis ſuperbia τ ingratitudo. q: cōſolationes quas
deus facit: imputat elatus laboribus ſuis et bonitati ſue.
τ iō a deo deſerit. vt a deo eas eē cognoſcat. pſ. xciij. Secū
dum multitudinē dolorum meorū in corde meo conſola-
tiones tue letificauerunt animā meam. Et hāc rationem (triſtitia.)
tangit Bern. s. proxime. ¶ Sequit de alia profana filia
acidie/que eſt triſtitia. que impedit leticiā ſpiritualem. ij.
ad Cor. ix. Hilarē datorē diligit deus. ex de donat. c. j. pſ.
cxxxvij. Et cātēt in vijs dn̄i: qm̄ magna eſt glīa dn̄i. Eccl'i.
xx. Triſtitiam longe expelle a te. Eccl'i. xxxvij. Cor prauū
dabit triſtitiam. Et triſtitia cordis flectit ceruicem. Eccl'i.
xxxviij. Et ibidem. Ne dederis in triſtitia cor tuū. Et ibidē
A triſtitia em̄ feſtinat mors. ¶ Eſt autē triplex triſtitia ſcꝫ (triſtitia)
triſtitia peccati/triſtitia peccatū/triſtitia de peccato. Tri (triplex.)
ſtitia peccati eſt amaritudo cōſcientie que ſemp eſt in pu-
ro opere. de qua Eccl'i. xiiij. Beatꝰ qui non eſt ſtimulatus
in triſtitia delicti. Iſi. Uis nunꝙ eſſe triſtis: bene viue. reꝰ
omniū nunꝙ ſecurus eſt. Triſtitia peccatum eſt dolor im-
moderatus pro amiſſione tēporalis rei: vel cōſanguineo
rum: vel amicorum. vel ex eo ꝙ quis nō habet quod tēpo
raliter deſiderat. xiij. q. ij. ꝙ prepoſterū. c. habent. cum. c. ſe.
ij. Cor. vij. Triſtitia ſeculi mortē operatur ſcilicet aīe τ fre
quēter corporis. Eccl'i. xxx. Multos occidit triſtitia: τ nō
eſt vtilitas in ea. Triſtitia de peccato eſt dolor penitentia
lis. de qua. ij. Cor. vij. Que ſm̄ deum triſtitia eſt: peniten-
tiam in ſalutē ſtabileꝫ operatur. Eccl's. vij. Cor ſapiētum
vbi triſtitia eſt. Triſtitia eſt demoniū veſpertinum. q: tūc
incipit homines vexare: quum dies proſperitatis incipit
declinare. Uexat em̄ in amiſſione temporaliū: in inflictio-
ne flagellorum: τ in amiſſione conſanguineorum. Cōtra
primuꝫ Eſa. xv. Aque dybon (quod interpretatur fluxus
eorum) ſcilicet lachrymę illoꝝ qui plorant pro fluxu rerū
temporalium. replete ſunt ſanguine. q: fedant non mun-
dant. vnde ſequitur. Ponā ſuper dybon additamētum
ſcilicet de lachrymis ad lachrymas. de laboribus tranſi-
bunt ad labores: τ contritione duplici conterentur. ex de
iudi. cū non ab homine. Hiere. xvij. Cōtra ſecundū Pro-
uer. iij. Diſciplinā domini fili mi ne abijcias. Cōtra tertiū
j. ad Theſſal. iiij. Non contriſtemini ſicut τ ceteri qui ſpē
non habent. xiij. q. vlti. habent. cum. c. ſequē. ¶ Quidam

frater requiſiuit abbatē Pemē dicens: Quid faciam? qm̄ turbor triſtitia. Dixit ei ſenex. Neminē pro nihilo aſpicias ij.q.i. multi. Nullum condēnes. Nulli detrahas. vi.q.i. ſumma τ dabit tibi deus requiē. Idē requiſitus ab altero fratre dicente/ Si peccauero/ etiam in quocūq; iniquo peccato: τ conſumat me cogitatio mea τ arguat dicēs. quare peccaſti? τ efficior tabefactus triſtitia. quid faciā? Reſpondit ſenex. Quacūq; hora ceciderit homo in culpam: et dixerit ex corde. Deus tibi peccaui indulge mihi. mox ceſſabit cogitatio vel triſtitia τ illa cōſumptio. ❡ Joā. caſſ. in colla. Serapiōis de. viij. vitijs. in li. colla. ait ſic. De ira triſtitiam τ acidiam neceſſe eſt pullulare. τ.i. Quāobrem vt acidia vincatur: ante ſuperanda eſt triſtitia. vt triſtitia propellatur: ira prius eſt extrudēda. Idem in eadē. Triſtitie genera ſunt duo. Vnū quod iracūdia deſinente vel de illato damno ac deſiderio precpedito caſſatoq; generatur. Aliud qd̄ de irrationabili mentis anxietate ſeu deſperatione deſcendit. τ.i. in eadem. De triſtitia rancor/ puſillanimitas/ amaritudo/ deſperatio. De acidia/ otioſitas/ ſomnolētia/ importunitas/ inquietudo/ peruagatio/ inſtabilitas mētis τ corporis/ verboſitas/ curioſitas. ❡ Itē Jo. caſſ. in li. ix. de ſpiritu triſtitie ſic ait in prin. Edacis triſtitie ſtimuli retundendi ſunt. q̄ ſi paſſim per ſingulos incurſus τ incertos ac varios caſus obtinendi aīam noſtrā habuerit facultatē: ab omni nos ſeparat diuine contemplationis intuitu. ipſamq; mentē ab vniuerſo puritatis ſtatu deiectam funditus labefacit ac deprimit. Non orationes eam explere cum ſolita cordis alacritate permittit. Non ſacrarum lectionū ſinit remedijs incubare. Trāquillum quoq; ac mitē fratribus eſſe nō patitur. τ ad cuncta operatōnum religionis officia impatientē et aſperū reddit. omniq; perdito ſalubri cōſilio τ mentis cōſtantia perturbata velut amentē facit τ ebriū ſenſum: frāgitq; τ obruit deſperatione penali. Sicut eīm tinea veſtimēto τ vermis ligno: ita ſm̄ ſcripturā virus triſtitie nocet cordi. Prouer. xxv. Nōnunq̄ autē ire precedentis vitio ſubſequi ſeu concupiſcentie lucri/ vel cuiuſdam detrimēti cauſa generari ſolet. quū ſe harum rerū quadā ſpe mente concepta quis viderit excidiſſe. Interdū etiam nullis exiſtentibus cauſis quibus ad hanc labem corruere prouocemur: inimici ſubtilis inſtinctu tanto merore repēte deprimimur: vt ne charorū quidem aduentū ſolita ſuſcipere affabilitate poſſimus. ❡ Idem in eadē. Eſt etiā aliud deteſtabilius triſtitie genus: qd̄ non correctionē vite/ nec emendationē vitiorum/ ſed pernicioſiſſimā deſperationem anime inijcit delinquenti. qd̄ nec Cayn fecit poſt fratricidiū penitere. Gen. iiij. de pe. di. i. §. ex ijs itaq;. Nec Judā poſt proditionem ad ſatiſfaciendum feſtinare permiſit: ſed ad ſuſpendium deſperatione pertraxit. Act. i. Mat. xxvij. de pe. diſ. iij. iudas. τ c. nihil iude. cum. c. ſe. Ideoq; vtilis nobis vna re tātū triſtitia iudicanda eſt: quū hāc vel penitudine delictorum/ vel deſiderio perfectionis accenſi concipimus. ſed talis triſtitia/ que ſm̄ apoſtolū. ij. Cor. vij. ſalutē operatur/ obediens eſt: affabilis/ humilis/ manſueta/ ſuauis/ ac patiens vtpote ex dei charitate deſcendens: τ ad omnē dolorem corporis τ ſpiritus cōtritionē infatigabiliter ſemetipſam deſiderio perfectionis extendens. τ quodāmodo leta ac ſpe profectus ſui vegetata/ cunctam affabilitatis τ longanimitatis retinet ſuauitatē: habens in ſe fructus ſpiritusſancti. qui ſunt ſm̄ apoſtolū charitas τ gaudium τc. Gala. v. Hec vero aſperrima/ impatiens/ dura/ plena rancore et merore infructuoſo ac deſperatione penali/ eum quem amplexa fuerit: ab induſtria ſalutari dolore frangens ac reuocans: vtpote irrationabilis τ interCipiens non ſolū orationū efficaciam: verū etiam vniuerſos fructus ſpiritus. Hanc ergo pernicioſiſſimā paſſionē ira de nobis expellere poterimus: vt mentem noſtrā ſpirituali meditatione occupatā iugiter futura ſepe τ cōtemplatione repromiſſe beatitudinis erigamus. Hoc etiam modo vniuerſa triſtitiarū genera ſiue que ex precedenti ira deſcendunt: ſiue que acquiſitione lucri vel detrimenti illati nobis adueniunt: ſiue que de illata nobis generant iniuria: ſiue que de irrationabili mentis cōfuſione procedunt: ſeu que letalem nobis deſperationem inducunt: valebimus ſuperare. quū eternarum rerum intuitus ſpeculantes/ ſemper leti ac imobiles perdurantes/ nec caſibus deiecti preſentibus/ nec proſperis fuerimus elati: vtraq; velut caduca et mox tranſeuntia cōtemplantes. hucuſq; Joan. caſſ. ❡ Item Nilus in titulo de triſtitia. Triſtitia eſt meror anime: τ inſiſtit cogitationibus ire. Deſideratorū namq; eſt vltionis furor. ſi vero non adipiſcitur vindictā generabitur triſtitia. Triſtitia os eſt leonis τ contriſtatū deglutiet facile. Vermis cordis eſt triſtitia. Prouerb. xxv. Et omnis plaga triſtitia cordis eſt. Eccli. xxv. τ. xxx. Triſtitiam longe expelle a te. multos enim occidit triſtitia. τ nō eſt vtilitas in illa. Neſcit leticiam ſpiritualē τ ſuauitatem quum fuerit in triſtitia monachus. neq; mellis guſtum/ qui febribus exuritur vehementer. Omniū bonorum impedimentum eſt meror. i. triſtitie. Qui diligit mundū contriſtabitur multum. qui autem cōtemnit que in eo ſunt letabit ſemper. Qui ſpernit pecunias: ſine triſtitia eſt. Cupidus in amaritudine eſt. Amator glorie lugebit quum ignobilitas venerit. qui autem humilis eſt quaſi cōuiuiū eam ſuſcipiet. Senſus dei guſtus aufert triſtitias. guſtus ſeculi parit eam. Qui autem voluptates mundi abiecit: moleſtiam non patitur a cogitationibus triſtitie. ❡ Dicitur in legenda beati Antonij egyptij. Vna eſt ratio vincēdi inimicum/ leticia ſpiritualis: τ anime dominū ſemper cogitantis iugis recordatio. Et de eo dr̄ ibi q̄ ſemper hilarem faciem gerens/ liquido oſtendebat ſe cogitare de celeſtibus. ſicut ſcriptura ait Eccli. xxvi. p alia verba: ſed magis ad literam Prouer. xv. ibi. Cor gaudens exhilarauit faciē. merore animi deijcit. Prouer. xvij. Animus gaudens etatem floridam facit. ſpiritus triſtis exiccat oſſa. Corde letante vultus floret. in merore conſtitutus triſtatur. ❡ In antiqua legenda beati Franciſci legitur ſic de eo. Tantū autem diligebat virū leticia ſpirituali plenum q̄ pro generali cōmonitione in quodam capitulo conſcribi fecit hec verba. Caueant fratres ne ſe oſtendant extrinſecus nubiloſos τ hypocritas triſtes. ſed oſtendāt ſe gaudentes in domino hilares τ iocundos τ cōuenienter gratioſos. Item ſuper illud Mat. vi. Nolite fieri ſicut hypocrite triſtes. dicit Chryſ. Non autem poteſt fieri vt ſit hilaris qui ieiunat. ideo non dixit. Nolite eſſe triſtes. ſed Nolite fieri triſtes. Qui eīm per impoſturas aliquas pallētes apparent: illi non ſunt triſtes: ſed fiunt. Qui autem naturaliter propter aſſiduum ieiuniū triſtis eſt: non fit triſtis: ſed vere eſt. Hec ſancta triſtitia vertetur in gaudiū. Joā. xvi. ❡ Sequitur de alia ſpecie acidie. que eſt tedium vite que prouenit ex longa triſtitia. vt non ſolum diſpliceat ei deo ſeruire: ſed etiam viuere. Quod prouenit ex diuerſis cauſis. Quandoq; eſt tedium vite ex amore dei τ deſiderio vite celeſtis. Philip. ij. ex de renun. niſi. § porro. Greg. Sancti grauiter tolerant quicquid non ſonat id quod amant. Item ex conuerſatione malorum mundi. ij. Pe. ij. ibi. Animam iuſtam iniquis operibus cruciabant. Item ex nimia tribulatiōe. Job. x. Tedet aīam meā vite mee. et ij. ad Corin. i. ibi. Vt tederet etiam nos viuere. iij. Regū. xix. de Helia: qui petijt anime ſue vt moreret. τ de Saul ij. Regum. i. Multi deſiderant mori vt preſentes dolores fugiant. et de doloribus ſempiternis non cogitant. cōtra quos Amos. v. Ve deſiderantibus diē domini. ❡ De- quitur de deſperatione alia filia acidie: que ſolet prouenire ex triſtitia. Prouerbio. xv. In merore animi deijcitur ſpiritus. ſcilicet in profundum deſperationis. Et Prouerbio. xvij. Spiritus triſtis exiccat oſſa. quia fortem animū deſiccat ab humore gratie: vt per peccatum deſperationis frangatur. Eccleſiaſtici. xiiij. in principio. Felix qui non habuit animi ſui triſtitiam: et non excidit ab ſpe ſua. Hieronymus ſuper. viij. Pſalmum dicit, q̄ magis

Tedium vite.

De deſperatio.

offendit deū Judas quando ſe ſuſpendit:ꝙ in hoc ꝙ eū
tradidit. De hoc peccato Jude de pe.diſt. iij. iudas. et. c.
nihil.et.c.ſceleratioꝛ. Hoc peccatum virtutem ſecundā.
theologicam ſcꝫ ſpem adnihilat. quum dicat pſ̄. xxx. Et
ſpes mea in deo eſt.et/In te dn̄e ſperaui. Et Eſa.xl. Qui
ſperant in dn̄o:habebunt foꝛtitudinem.pſ̄. xc. Sperauit
in me et liberabo eū. ¶ Contra hoc peccatum eſt memo-
ria dn̄ice paſſionis. Bernar. Peccaui peccatum grande:
cōſciētia mea turbatur:ſed non perturbatur.q: vulnerū
dn̄i recoꝛdaboꝛ. Quid tam ad moꝛtem: quod non moꝛte
chꝛiſti ſoluatur? Si in mentem venerit tam potens tā
efficax medicamentum:nulla iam poſſuꝫ moꝛbi maligni
tate terreri. Auguſt. Nullus de miſericoꝛdia dei deſperet.
maioꝛ eſt em̄ ei9 miſericoꝛdia ꝙ noſtra miſeria. Tardius
ſiquidem videtur ei veniam dare: ꝙ peccatoꝛi accipere.
Sic em̄ feſtinat a toꝛmento conſcientie reum abſoluere:
quaſi eum plus cruciet compaſſio miſeri ꝙ ipſum miſerū
cōpaſſio ſui. ¶ De deſperatis dicitur Baruch.iij. Depura
tus es cum deſcendentibus in infernum. Bern̄. Si ſupꝛa
modū peccaui:non deſpero.q: ſupꝛa modū doluit in quo
reſpiro. Si exacerbatur pater in imanitate ſceleris mei:
mitigabitur in doloꝛe filij ſui. Item Bern̄. Omnino pro-
pter manſuetudinem que in te pꝛedicatur currimus poſt
te dn̄e ieſu.pſ̄.xliiij. Pꝛopter veritatem et manſuetudinē
ꝛc. Mat.xj.ibi. Quia mitis ſum.audientes ꝙ nō ſpernis
pauperē peccatoꝛem.pſ̄.xxj. Nec deſpexit depꝛecationē
pauperis. Non hoꝛruiſti cōfitentem latronem. Luc.xxiij.
xxvj.q.vj.agnouimus.de pe.diſt.j.impoꝛtuna. Nec lachꝛy-
mantem peccatricē. Luc.vij.j.q.vij.ſiquis. Non ſupplican
tem. Mat.xv.de pe.di.j.impoꝛtuna.chananeā. Non dep-
henſam in adulterio. Jo.viij.iij.q.vij.poſtulatus. Non ſe-
dentem in teloneo. Mat.ix.ꝛ Luc.v. Non ſupplicantē pu
blicanum. Luc.xviij. Non negantem diſcipulū. Luc.xxij.l.
di.ponderet.ꝛ.c.fidelioꝛ. Nō crucifixoꝛes tuos. Luc.xxiij.
Non perſequētes diſcipulos.vij.q.j.§.hoc etiam tunc. In
odoꝛe ergo vnguentoꝝ tuoꝛum curremꝰ. Cant.j.ex̄ de ſa
cra vnc.c.vnico.§.refert.v.chꝛiſtꝰ. ¶ Dicebat abbas Pe-
mē de abbate Iſidoꝛo ꝙ quādo inimicꝰ conturbabat eū
ꝛ ſuggerebat ei deſperationem ꝛ penas:dicens/Poſt hec
oīa in toꝛmenta iturus es.dicebat ei Iſidoꝛus/Quāuis
ego ad toꝛmentum mittar:tamen te ſubtus me inuenio.
¶ Abbati quoq Moyſi frequenter apparuerunt ſpiritꝰ
mali:dicentes/Euaſiſti nobis ꝛ nihil poſſumꝰ tibi facere.
quoniā quoties te per deſperationem humiliare volueri
mus:exaltaris.quoties autē exaltare:ita te humilias vt
nullus de nobis accedat ad te. ¶ Iterum quidā ſenex tē
tabatur a cogitationibus per annos.x.ita etiam vt deſpe
raret:dicens/Perdidi animā meam.ſed quatinus ſemel
perij:reuertar ad ſeculū. Quum autem pꝛoficiſceretur:p-
uenit ad eum vox dicēs illi. Decem anni in quibus depꝛe
catus es/coꝛone tue erunt.reuertere ergo ad locū tuum
ꝛ ab omni malo cogitationis tue libero te. Non eſt ergo
bonum quemꝙ deſperare pꝛopter cogitationes. Ille em̄
magis coꝛonas ꝓuident.vij.q.j.aduerſitas.de pe.diſ.ij.ſi
em̄.ſi vtiliter eas pertractantes tranſierimus ſufferētes
non conſentientes. Jac.j.de pe.di.ij.ſi em̄. Sed nota ꝙ nō
bene ſperat:qui aliqualiter nō deſperat.vt deſperationis
metu cautioꝛ fiat.ſm̄ Hiero.de pe.di.ij.ſi em̄.poſt tres co-
lum.v.verū nec Montanus. De deſperatione Cayn. Ge
ne.iiij.de pe.di.j.ꝛ venit.ꝛ.c.ſerpēs.ꝛ.§.ſe.ex iis.v. deniq.
Hec deſperatio vnū de ſex peccatis in ſpiritumſanctū eſt
Mat.xij.vt legitur ꝛ no.de pe di.j.§.poteſt etiam.in gloſ.
peccatum in ſpiritū ſanctum ꝛc. Eſt autem nedum deſpe-
ratio verbalis ꝛ mentalis:ſed etiam quodāmodo actua-
lis.ar.bonū.xxiiij.q.iij.de illis.licet quis verbo non deſpe-
ret vel mente.ſcilicet continue peccare:et nunꝙ penitere
Et de talibus dicit Hiero.ꝙ aſſidue peccantiū non miſe-
ret deꝰ.xxiij.di.diaconi.v.in fi. Et peccatoꝛ quū i ꝓfundū
maloꝛum venerit cōtemnit. Pꝛouer.xviij.xvij.di.nec licu
it.ex̄ de iudi.cum non ab homine.§.j. De bona tempoꝛis
occupatione contra acidiam ꝛ eius filias maledictas.ex̄
de renun.niſi cum pꝛidē.§.verū.ꝛ de con.diſ.v.nunꝙ. In-
ter alia remedia contra acidiam eſt conſideratio pene fu
ture. Hiere.j. Quid tu vides Hieremia? Uirgam vigilan
tem ego video. Uirga vigilans a ſomno acidie eſt conſi-
deratio pene eterne ꝛ iudicij finalis.

¶ Articulus.lxxvj. A

Liud vitium aliquo- (Uitioſa religioſoꝝ ſupbia.)
rum religioſoꝛum iſtius tēpoꝛis qui habent
cōmune cū alijs ſecularibus:et vere plus ꝙ
alij ſeculares:eſt tumida ꝛ acephala ſupbia.
Superbia autē ſm̄ Climacū in gradu.xxij.de ſupbia. eſt
dei negatio:demonū inuentio:deſpectio hominū:cōdem-
nationis ꝛ iudicij mater:laudū pꝛoles:infructificationis
argumentum:a dei adiutoꝛio effugatio:non ſpiritus ſed
carnis extaſis pꝛecurſoꝛ ꝛ amentie:lapſuū ꝛ ruinarū con-
ciliatrix:defectionis occaſio:furoꝛis fons:hypocriſis poꝛ-
ta:demonum firmamentum:peccatoꝛū cuſtos:inuiſcero-
ſitatis adiutrix:cōpaſſionis ignoꝛātia:rationis amarus
punitoꝛ ꝛ exquiſitoꝛ:exactoꝛ crudelis ꝛ inhumanꝰ:dei lu-
ctatoꝛ cōtrarius:blaſphemie radix. Initiū ſuperbie/finis
vane gloꝛie. Mediū/cōtemptus pꝛoximi:ꝛ laboꝛum pꝛo-
pꝛioꝛum ꝛ doloꝛū inuerecunda ꝓpalatio:laudis coꝛdia-
lis amoꝛ:redargutionis odiū. Finis vero negatio dei ad-
iutoꝛij:ꝛ ꝓpꝛie feſtinātie ꝛ ſolicitudinis extollētia. Mos
demoniacus. Altū ſapiens monachus cōtradicit vehemē
ter.humile vero ſapiens contradicere neſcit. Dedignatur
arrogans monachus ꝛ ſuperbus coꝛde obedientiam poſ
ſidere. Uir altus coꝛde deſiderat pꝛincipatū. Superbis
deus reſiſtit. Jac.iiij.j. Pe.v. Quis ergo hoꝛū valet miſe-
reri? Immundus eſt coꝛam deo omnis arrogans coꝛde.
Pꝛouer.xvj.ꝑ alia illa de pe.di.ij.ſi em̄ vltra.v.colum.v.pe
trus. Et qs de cetero eos mundare valebit? Coꝛreptio et
diſciplina/ſupboꝛū ruina ꝛ lapſus.ſtimulus vero/demon
Derelictio autē extaſis mala ꝛ amētia. Qui amouet a ſe
redargutionē:paſſionē ſignificauit. Qui odit coꝛrectio-
nem:veſtigiū eſt peccatoꝛis. Eccli.xxj. Accedēs vero a vin
culo ſoluitur ſcilicet peccato.pſ̄.cxv. Dirupiſti vincula pec
catoꝛis. Superbia eſt diuitiarū ſpiritualiū ꝛ ſudoꝛū per-
ditio.pſ̄.xvij. Clamauerunt nec erat q ſaluos faceret pe-
nitus.q: cum ſuperbia clamauerunt ad dn̄m.ꝛ nō exau-
diuit eos penitus.q: cauſas contra qs oꝛabant non abſci
derunt. Senex redarguebat ſuperbientē fratrē.ille vero
ait. Indulge pater:q: ſuperbus non ſum.et ſenex ad eum
Et qualem ait fili euidentioꝛē oſtenſionem iſtius nobis
vitij exhibebis:ꝙ ꝛ dicere/ſuperbus non ſum? Noli arro-
gans altū ſapere:quū ſis terrenus. Multi em̄ de celis eie
cti ſunt quū fuiſſent imateriales ꝛ ſancti. Eſa.xiiij.de pe.
di.ij.pꝛincipiū.ꝛ.c.ſi em̄ inquit. ¶ B Monachus pꝛo-
pꝛie eſt non elatus oculus/humilis anime intuitus/ꝛ im-
motus coꝛpoꝛis ſenſus. Monachus eſt q impugnatoꝛes
inſtar beſtiarū aduocat ꝛ irritat quū fugiunt ab eo. Mo
nachus eſt inceſſabilis exceſſus ꝛ triſtitia vite.ij. Coꝛ.vij.
Monachus eſt q ita afficit ꝛ qualificatur virtutibus:ſic-
ut alius delectationibus vitioſis ꝛ cōcupiſcentijs. Mo-
nachus eſt inceſſabile lumē in oculo coꝛdis. Monachus
eſt abyſſus humilitatis. Superbia eſt nouiſſima aie penu
ria:diuitias ſcꝫ ſpirituales.i.virtutes phantaſticans:ꝛ lu
men in tenebꝛis videre ſe arbitrans. Monachꝰ ſuperbus
demone non indigebit.ipſe em̄ de cetero ſibiipſi factꝰ eſt
demon ꝛ impugnatoꝛ. In coꝛdibus ſuperboꝛum fient ver
ba blaſphemie. Pꝛogenies ſuperbie ſunt ſpiritualium
ruine et lapſus/ira/detractio/amaritudo/furoꝛ/et cla-
moꝛ/blaſphemia/hypocriſis/odium/inuidia/contradi-
ctio/volūtatis pꝛopꝛie cōplacētia ꝛ regulatio/imperſua-
ſibilitas/ꝛ inobedientia. Nemo poteſt venire in cognitio-
nem dei niſi per humilitatem. Uia eundi ſurſum eſt ire
inferius. ¶ Omnia periculoſa et omnes caſus mag-
ni qui acciderunt in mundo: non niſi per eleuationem

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN